

Otto Böhtlingk & Rudolph Roth: Sanskrit-Wörterbuch, Part 1, Petersburg 1855

2,455. Pat. zu P. 4, 2, 4. Vor. 2, 54. 6, 8. अकारात्राः VS. 27, 45. त्रानकारात्रान् N. 12, 44. Das n. wird P. 2, 4, 28 auf den du. im Veda beschränkt, während dasselbe auch in der klass. Sprache und zwar in allen Zahlen erscheint; im Veda ist der sg. nicht zu belegen. sg. n.: त्रिशत्कला मुहूर्तः स्यादकारात्रं तु तावत् M. 1, 64. MBh. 3, 2035. भवेत्पैत्रं तकारात्रं मासेन H. 139. n. du.: अकारात्रे AV. 6, 128, 3. 10, 7, 6. 8, 23. VS. 6, 21. Çat. Br. 1, 6, 3, 25. 2, 3, 3, 11, 12. 3, 8, 4, 15. Kṛh̥nd. Up. 8, 4, 1. M. 1, 65. R. 2, 3, 13. n. pl.: अकारात्रा यं परियतो नापुः अकारात्राणि विदधत् RV. 10, 190, 2. VS. 23, 41. Çat. Br. 1, 3, 3, 16. 3, 8, 3, 11. 7, 3, 3, 39. 10, 2, 6, 1. 4, 3, 2. 6, 4, 1 (= Brh. Âr. Up. 1, 1, 1). R. 2, 105, 18. als fem. erscheint अकारात्रे VS. 14, 30. Das Geschlecht nicht zu bestimmen: अकारात्रम् acc. M. 4, 119. 11, 183. Jāñ. 1, 147. R. 2, 28, 12. षडकारात्रम् 1, 32, 5. अकारात्रायाम् Brh. Âr. Up. 3, 1, 4. अकारात्रयोः VS. 24, 25. Çat. Br. 1, 6, 3, 35. 36. अकारात्रिर्विमते त्रिंशदङ्गं त्रयोदशं मासेम् . 13, 3, 8. N. 12, 64. R. 1, 12, 32. अकारात्रेभ्यः VS. 22, 28. am Anf. eines comp. M. 1, 73. Bhag. 8, 17. Viçv. 13, 12. am Ende eines comp. erscheint die Form अकारात्रि MBh. 1, 37: पन्नाकारात्रयः.

अकारात्रप (अकृन् + त्रप) n. P. 8, 2, 68. Vārtt.

अक्र m. am Ende einiger comp. = अकृन् P. 2, 4, 29. 5, 4, 88—91. 6, 3, 110. 8, 4, 7 (n. geht in णा über). Vor. 3, 42. 6, 38. 39. 57. AK. 3, 6, 12. याते कतिपयाङ्गे KATHAS. 24, 136. S. अत्यक्र, अपराक्र, पूर्वाक्र, मध्याक्र, रथाक्र, सायाक्र u. s. w. Isolirt erscheint diese Form im adv. dat. अक्राय (s. d.).

अक्रवाय्यं (3. अ + क्रु) adj. nicht zu läugnen, nicht zu beseitigen: मृत्यं तत्तुर्वणं यैदा विदना अक्रवाय्यम् । व्यानदुर्वणे शर्मि । RV. 8, 45, 27.

अक्राय (dat. von अक्र) adv. 1) ehemals (पुराणानामन्) NAIGH. 3, 27. — 2) alsobald, sogleich AK. 3, 3, 2. H. 1330. अक्राय (sic) नरकं गच्छेत् MBh. 3, 1385. अक्राय सा नियमनं लाममुत्सर्गं KUMĀRAS. 3, 86. RAGH. 5, 71.

अक्रिक adj. von अकृन् am Ende eines comp. nach Zahlwörtern P. 5, 1, 87. द्विपक्रिका zweitätig Sch.

अक्रो f. von अकृन् gaṇa वक्रादि zu P. 4, 1, 45. Wohl am Ende eines adj. comp.

अक्रोप von अकृन् am Ende eines comp., s. तिराङ्क्रोप.

अक्रय desgl. in तिराङ्क्रय, देवरायाङ्क्रय (n. Tagereise des Sonnenwagens Brh. Âr. Up. 3, 3, 2), रथाङ्क्रय.

अक्रोषु (अक्रि + अर्षु von 1. अर्ष) adj. schlangengleich gleitend, — schiesend: अक्रोषूणां चिन्त्ययां अविष्याम् RV. 2, 38, 3.

अक्रय adj. üppig, strotzend, keck, stolz, kraftbewusst: वाजम् RV. 3, 2, 4. राधेः 5, 79, 5. 6. 8, 8, 13. VĀLAKH. 3, 16. 7, 1. प्रजावेदतो अक्रयं नो अस्तु RV. 7, 67, 6. धने 10, 147, 3. 93, 9. वाजी 1, 74, 8. सूरिः 8, 59, 13. अग्निः 49, 16. — Dieses und die fgg. Wörter vielleicht von क्री mit 3. अ.

अक्रयाणा adj. üppig, keck, stolz Nir. 3, 5. युवतिरक्रयाणा RV. 7, 80, 2. Agni 4, 4, 14. 1, 62, 10.

अक्रि adj. üppig, geil: शुक्रं डंडक्रे अक्रयः RV. 9, 54, 1.

अक्रो (3. अ + क्री) adj. schamlos, zudringlich: अय यदात्मानं दरी-क्रीकृत्येवाक्रीर्भूवा भित्ते Çat. Br. 11, 3, 3, 5.

अक्रोका (wie eben) 1) adj. schamlos. — 2) m. ein Buddhist TRIK. 3, 1, 22.

अक्रुत (3. अ + कृत) adj. 1) nicht schwankend, nicht strachelnd, geradeaus gehend: सेनैन्मक्रुता इमा गिरौ अर्षन्ति मन्त्रयः RV. 9, 34, 6. 6, 61, 8. VS. 1, 9. AV. 6, 92, 3. P. 7, 2, 31. Sch. — 2) ungekrümmt, gerade: अक्रानि VS. 8, 29. अक्षोना अक्रिरुताः AV. 6, 120, 3.

अक्रुतप्सु (अ + प्सु) adj. geraden, aufrechten Anssehens: die Marut RV. 8, 20, 7. 1, 32, 4.

अक्रला (3. अ + कृला von कृल् = कृ) f. 1) das Nichtschwanken, Nichtstracheln, Festigkeit Çat. Br. 1, 1, 3, 12. 7, 3, 11. 8, 3, 21. 3, 1, 3, 5. 3, 3, 17. — 2) N. einer Pflanze, Semecarpus Anacardium L. (भट्टातकी), ÇABDAK. im ÇKDR.

